

samen

'Scoren op veld 1', verslag van een symposium • Diaconieonderzoek aangeboden • De weblog van...

CvSv-rapport over sociale samenhang

Wethouder Meijer: "We kennen nu de krachten van de informele sociale kaart"

Hasselt, Genemuiden en Zwartsluis zijn gemeenschappen met hechte netwerken. Wethouder Wolbert Meijer: "De vraag die wij beantwoord wilden zien was hoe mensen met elkaar omgaan, wat ze voor elkaar willen doen binnen én buiten het netwerk waar ze zelf deel van uitmaken. Bekenden uit je eigen club reik je makkelijk een helpende hand. Maar, wat doe je als er iemand in je straat ziek is of hulp nodig heeft? Weet je dat en kom je dan in actie? De beantwoording van die vragen geeft zicht op wat ik noem de 'informele sociale kaart' van Zwartewaterland. Hoe breng je vraag en aanbod bij elkaar? Het zorg dragen voor voldoende sociale samenhang en leefbaarheid is een doelstelling van de Wmo. Het is on-

Wat doe je als er iemand in je straat ziek is of hulp nodig heeft?

nodig in te grijpen op wat goed marcheert. Maar wanneer mensen geen hulp vragen of ontvangen moet je dat weten. De gemeente kan dan ondersteuning bieden. In onze visie gaat het ook om het optimaliseren van het samenspel tussen burgers en overheid. Uit het rapport blijkt dat iedere kern een eigen sociaal-cultureel karakter heeft en het beleid dus ook per kern op maat moet zijn. We gaan het rapport met inwoners uit iedere kern apart bespreken. Kijkend naar de informele zorg die mensen voor elkaar dragen in 'eigen kring' gaan we inzetten op verbreding van contacten, het slaan van bruggen. Nu kan het voorkomen dat mensen die niet tot de sterke verbanden van kerken of verenigingen beho-

ren in sociaal opzicht geïsoleerd worden. Een diaconaal platform, zoals dat in Genemuiden sinds kort functioneert, kan daarin iets betekenen. De ervaring met breedtesport zoals we die in Hasselt kennen, zullen we daarvoor eveneens kunnen benutten. Het onderzoek onderstreept dat het vrijwilligerswerk in onze gemeente een vernieuwingsimpuls kan gebruiken. Een nota daartoe wordt dit najaar in de gemeenteraad besproken. Naar het niet-gebruik van voorzieningen, die we bijvoorbeeld mensen met een smalle beurs bieden, zal ook vervolgonderzoek plaatsvinden. De onderzoeksuitkomsten maken het dus mogelijk beter en gericht Wmo-beleid te voeren en dat is voor ons de meerwaarde."

Wmo-onderzoek bij het CvSv

Iedere gemeente kan in feite met een paar drukken op de knop de formele sociale kaart in beeld brengen. Maar voor het krijgen van een beeld van de sociale samenhang en leefbaarheid ter plekke is iets anders nodig.

Gemeenten hebben de opdracht in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning sociale samenhang en leefbaarheid te bevorderen. Het CvSv helpt gemeenten bij het praktisch vormgeven van beleid op dit 'prestatieveld'. Hiervoor hebben de onderzoekers een methodiek ontwikkeld voor het maken van een lokale analyse. Gemeenten kunnen daar vervolgens hun beleid op baseren. Deze methodiek werd voor het eerst gebruikt in Zwartewaterland. In 2007 gaf de Gemeente Zwartewaterland opdracht tot het doen van onderzoek op het gebied van sociale samenhang en leefbaarheid in de kernen Genemuiden, Hasselt en Zwartsluis. Op 13 juni jl. werd het onderzoeksrapport *De stukjes en de puzzel* officieel overhandigd aan Wethouder Wolbert Meijer van Zwartewaterland en Gedeputeerde Gert Ranter van de Provincie Overijssel. Momenteel voert het CvSv een vergelijkbaar onderzoek uit in Nunspeet.

Centrum voor Samenlevingsvraagstukken

Gereformeerde Hogeschool

Als je gelooft in je werk!

Wat heeft voetbal te maken met de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en met wijk- en buurtwerk? Heel veel, bleek tijdens het symposium 'Scoren op veld 1', dat plaatsvond op donderdag 29 mei in het Provinciehuis. Het symposium over prestatieveld 1 van de Wmo werd georganiseerd door de Stichting Welzijn Ouderen Zwolle samen met het Centrum voor Samenlevingsvraagstukken. In voetbaltermen spraken onder andere ex-voetballer Bert Konterman, oud-minister Pieter Winsemius, gedeputeerde Gert Ranter en wethouder Erik Dannenberg over aandacht, hulp en zorg in buurten en dorpen.

Liefdewerk...

Diaconieonderzoek aangeboden

Welke rol wordt van diakenen verwacht in de gemeente en het lokaal diaconaat? Wat betekent de Wmo voor de diaconie? Hoe functioneren gereformeerde diakenen vandaag?

Over deze en ander vragen ging het onderzoek dat in de afgelopen anderhalf jaar is uitgevoerd door het Centrum voor Samenlevingsvraagstukken. Dit resulteerde in een rapport dat de titel kreeg Leidinggeven aan liefdewerk. Opdrachtgever waren de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt). Het doel was een beeld te krijgen van het functioneren en de gewenste competenties van gereformeerde diakenen. Aan het onderzoek werkten honderden diakenen en gemeenteleden mee. De belangrijkste resultaten werden gepresenteerd op een drukbezochte Diaconale Conferentie op 7 juni in Zwolle. Volgens het onderzoek komen diakenen onvoldoende toe aan hun toerustende en coördinerende taken in het diaconaal werk. Zij zouden meer ruimte moeten krijgen zich daarop te concentreren. Met het oog op de nieuwe uitdagingen waar de diaconie en gemeenten zich voor gesteld zien – onder meer in het licht van toenemende zorgbehoeften in en buiten de gemeente – is er een herbezinning noodzakelijk op de rol van de diaken en het functioneren van de diaconie. Het rapport doet hiervoor aanbevelingen. Het onderzoek is uitgevoerd door ir. Carriene Roorda-Lukkien en dr. Roel Kuiper. Het rapport is te bestellen bij het Centrum voor Samenlevingsvraagstukken. Het komend seizoen zal een conferentie worden georganiseerd over de rol van de diaconie in een veranderende maatschappelijke en politieke context.

Onderzoek voor Gemeente Zwolle

Dit voorjaar kregen wij de opdracht van de gemeente Zwolle een onderzoek te doen op het gebied van de mantelzorg. Niet alle mantelzorgers weten gebruik te maken van de ondersteuning en faciliteiten die er voor hen beschikbaar zijn. De intrigerende vraag is of de mantelzorgers die daardoor 'niet in beeld' zijn extra kwetsbaar zijn. Het veldwerk in dit onderzoek is een ware speurtocht naar deze onzichtbare mantelzorgers. De resultaten zullen naar verwachting eind 2008 beschikbaar zijn.

Roel Kuiper overhandigt het diaconierapport aan Henk Geertsema en Dirk-Albert Prins.

'Scoren op veld 1' Verslag van een symposium

Een positieve beoordeling

Op 9 april heeft een evaluatie plaatsgevonden van het lectoraat 'Samenlevingsvraagstukken' door de Stichting Kennis Ontwikkeling (SKO). Een landelijke evaluatiecommissie onder leiding van prof.dr C.M. Karssen sprak met de lector, leden van de kenniskring, opdrachtgevers en externe relaties om een beeld te krijgen van de kwaliteit van het werk. In totaal worden twintig min of meer gevestigde lectoraten geëvalueerd met het oog op het ontwikkelen van 'best practices'. De commissie kwam met een lovend rapport, dat kort voor de zomers ons werd toegestuurd. Volgens de commissie is het onderzoek stevig gepositioneerd. "Er wordt goed gepubliceerd. De leden van de kenniskring hebben daar ook tijd voor. Het inhoudelijk niveau van de kenniskring is uitstekend". Verder wordt de strategie om eerst de onderzoekslijnen goed te ontwikkelen en vervolgens de doorvertaling te zoeken naar de opleiding 'opvallend' genoemd. Vermeld wordt vervolgens dat er minoren worden ontwikkeld en dat er een goede omzet is aan externe projecten. "De begeleiding en kwaliteitsbewaking van deze projecten is in orde, ook in de ogen van de opdrachtgevers". De commissie wijst er tenslotte op dat het lectoraat meer kan betekenen voor de professionalisering van de docenten en beveelt aan meer docenten bij de kenniskring te betrekken. Al met al een mooi rapport, waar we dankbaar voor zijn. In dit spoor verder!

Roel Kuiper, lector Samenlevingsvraagstukken

Het CvSv deed afgelopen jaar onderzoek naar de effecten van het project 'Ha Buurman, Ha Buurvrouw' van SWO Zwolle en de Vrijwilligerscentrale. Dit project betrof drie verschillende pilots gericht op de versterking van aandacht, hulp en zorg in buurten en dorpen: huiskamergesprekken in Aalanden-Oost, een 'Ha Buurpunt' in Schelle en een activerende enquête in Ittersumerbroek. Onderzoeker Marja Jager-Vreugdenhil onderzocht samen met MWD-studenten Simone Boven, Rik Leyder Havenstroom en Koos Luiten wat het effect was van de drie pilots op de maatschappelijke participatie van bewoners en hun bereidheid onderling informele zorg te verlenen. Naast de resultaten van het dit onderzoek werden ook de resultaten van vergelijkbare pilots van het Hardenbergse 'ProjectParaplu' gepresenteerd.

Op het symposium waren diverse Overijsselse welzijnsdirecteuren, welzijnswerkers, wethouders, beleidsmakers en een enkele GH-student aanwezig. Ze kwamen niet alleen voor de resultaten van de pilots, maar ook voor een lesje voetbal. Oud-voetballer Bert Konterman deed - letterlijk - de aftrap: eerst vertelde hij over zijn ervaringen met sociale cohesie in de verschillende plaatsen waar hij voetbalde en woonde. Daarna trapt hij ballen de zaal in zodat het publiek kon scoren in het aanwezige doel. Misschien was het doel te klein, hadden de spelers te weinig techniek in huis of waren ze niet gewend met pluchen voetballen te spelen. Slechts weinig ballen raakten doel ...

Wat wel doel trof was de toespraak van Pieter Winsemius: hij sprak in voetbaltermen en aan de hand van Cruyff-citaten over 'het betere buurtwerk'. Wil je scoren op veld 1, dan is in de eerste plaats teamwerk van belang. Techniek is een eerste vereiste, maar het gaat er in een wedstrijd niet om je kunstjes te vertonen. Belangrijk is het de bal één keer zo te raken dat je teamgenoot er verder mee kan. Daarvoor moet je elkaar goed kennen, een gezamenlijk doel hebben, en vooral oefenen, oefenen, oefenen. Ook de toehoorders zonder affiniteit met het schone voetbalspel snaptten precies waar het over ging. Vervolgens werden kort de resultaten van de pilots gepresenteerd. Zowel in Hardenberg als in Zwolle waren lessen geleerd: afwachtende methodieken en algemene uitnodigingen werkten

nauwelijks om buurt- en dorpsbewoners te activeren voor vrijwilligerswerk en burenhulp. Wat wel werkte waren outreachende en persoonlijke benaderingen. In Zwolle was in twee van de drie wijken wel aangetoond dat bewoners hun verwachtingen over onderlinge hulp in positieve zin hadden bijgesteld, en meer waren gaan nadenken over wat ze voor elkaar konden betekenen.

Ben Nitrau (accountmanager GH) ondervroeg vervolgens twee wethouders, een welzijnsmanager en een directeur van een vrijwilligerscentrale over hun 'dromen over het kampioenschap'. Lia van Nimwegen van Rastergroep Deventer relativeerde de rol van de Wmo: "Actieve burgers komen niet van de Wmo. Het is iets wat mensen zelf willen doen". Toch hebben professionals en beleidsmakers wel degelijk een rol, bijvoorbeeld in het ondersteunen van mantelzorgers. Een opvallend geluid kwam van de Hardenbergse wethouder Joost Liese: "We moeten mantelzorg nu ook niet opeens problematiseren. Negentig procent van de mantelzorgers redt zich uitstekend." Daar was een flink deel van zijn publiek het niet mee eens, en deelnemers vroegen zich hardop af of er niet al te gemakkelijk overheen werd gestapt dat het wel degelijk problemen opleverde om tegelijkertijd tweeverdienerschap en mantelzorg te stimuleren.

In de 'tweede helft' (het middagedeelte) konden de bezoekers kiezen uit diverse 'trapveldjes' (workshops) waarop ze konden oefenen met diverse methodieken. Na afloop kreeg elke deelnemer een medaille met het opschrift: 'Ik scoor op veld 1!' Organisator Ben Nitrau is tevreden met de mooie opzet van het symposium: "Ik vind dat we een mooi programma hebben neergezet".

Marja Jager-Vreugdenhil, onderzoeker CvSv

Een afgezaagde boomstam als hangplek voor jongeren!

Kwaliteit Hoger Onderwijs

Op 24 april jl. was lector Roel Kuiper uitgenodigd een lezing te houden op het congres van de HBO-Raad. Het onderwerp van het congres was *De kunst van kwaliteit*. De lezing ging onder meer in op de relatie onderwijs en onderzoek in het HBO en is te lezen op de website van het CvSv.

Studentenonderzoeken

Het CvSv zet jaarlijks onderzoeken uit onder vierdejaarsstudenten. Onderwerpen die wij en soms ook het 'veld' uitgediept willen hebben, komen aan de orde. Zo is er in Barneveld een onderzoek uitgevoerd naar de begeleiding van 'zorgwekkende zorgmijders' en de rol van de buurtwerker. Een ander onderzoek betrof de rebound-projecten voor jongeren in het onderwijs. Er is een competentieprofiel voor rebounddocenten ontwikkeld en ook zijn stappen gezet om te komen tot een methodiek voor reboundgroepen. Vanuit het veld hebben instellingen aangegeven een vervolgtraject te willen opzetten om good practices te ontwikkelen. Contactpersoon: ehoekman@gh-gpc.nl.

Meer weten en lezen

Er zijn bij het CvSv diverse rapporten en publicaties beschikbaar op het gebied van sociale samenhang, vrijwilligerswerk, buurt- en wijkwerk. Bent u geïnteresseerd geraakt in de onderzoeken die bij het CvSv zijn uitgevoerd? Laat het ons weten, wij geven u graag meer informatie. U kunt ook onze publicaties bestellen op: www.samenlevingsvraagstukken.nl

foto: Frans Paalman

Onlangs heeft de RMO (Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling) over het thema 'hangjongeren' een advies uitgebracht: *Tussen flaneren en schofferen. Hangjongeren zijn steeds vaker onderwerp van gesprek en de reden hiervan is dat burgers overlast ervaren van deze groep die op straat 'rondhangt'.*

Iedereen heeft wel een mening over hoe de jongeren het beste kunnen worden aangepakt. Maar welke maatregelen zijn effectief? Al lezende in dit rapport gingen mijn gedachten naar het voor sommigen 'oerlelijke' gebouw dat zich aan de rondweg van Stadshagen aftekent. Bij de bakker, slager en supermarkt hoor je klagende woorden over het architectonisch hoogstandje van het Zwolse architectenbureau. Maar laat dit nu de nabootsing zijn van een ouderwetse boomhut waar jongeren zich in kunnen terugtrekken!

Tijdens een symposium van de Gemeente Zwolle over het nieuwe Centrum voor Jeugd en Gezin sprak ik met een jongen (links op foto) die zich vele jaren sterk heeft gemaakt voor een jongerencentrum. Vol trots vertelde hij over de inspraak die zij hadden gekregen! Vier jaar bivakkeerden ze in een lege container. Daarna zijn ze in gesprek gegaan met bouwvakkers en de gemeente Zwolle. Een schoolvoorbeeld van hoe het moet!

De RMO prijst deze werkwijze aan. Geef jongeren ruimte om te flaneren, zorg dat jongeren participeren en geef hen vrijheid waar het kan. Maar ook: wees duidelijk en kom met maatregelen als jongeren zich misdragen. Zo bezien zitten we met onze boomhut in Stadshagen op de goede weg! Wellicht klim ik nog eens 'in de pen' om ook deze kant van de zaak te belichten en zo de toekomstige voorzieningen van mijn peuter in deze veelkleurige wijk veilig te stellen!

De weblog van: *Christel van Til-Teekman*

Lezingen en spreekbeurten

Medewerkers van het CvSv treden regelmatig op buiten de deur. Een greep uit de optredens van de afgelopen maanden.

- Femmianne Bredewold-Groen: *Presentatie onderzoeksrapport Zwartewaterland (13 juni)*
Marja Jager-Vreugdenhil: *'Kerk en WMO', workshop op het congres Being There (15 mei)*
Marja Jager-Vreugdenhil: *'Vertrouwen in de buurt', gastcollege universiteit van Tilburg (4 april)*
Roel Kuiper: *'Optellen en delen, de Wmo als participatiewet', Provinciale Wmo-conferentie Gelderland (28 mei)*
Roel Kuiper: *'Jeugdzorg en jeugdcultuur', expertmeeting Provinciehuis Gelderland (4 juni)*
Roel Kuiper: *'Politiek-maatschappelijke ontwikkelingen in de zorg', Eleos (26 juni)*

Gereformeerde Hogeschool

Deze nieuwsbrief is een uitgave van het Centrum voor Samenlevingsvraagstukken (CvSv)

Het centrum is verbonden aan de Gereformeerde Hogeschool

Reageren is mogelijk via:

samenlevingsvraagstukken@gh-gpc.nl

Adres:

Grasdorpstraat 2, Postbus 10030, 8000 GA Zwolle, tel. (038) 425 55 42

website:

www.samenlevingsvraagstukken.nl

Digitale Nieuwsbrief ontvangen?

jfaber@gh-gpc.nl